

Visepresidenten har ordet

Anne-Margrete Bollmann er visepresident i Norges Forsvarsforening

MULIGHETEN SOM INGEN GREP

Nå hadde vi muligheten. Muligheten til å gjøre det eneste rettferdige og det eneste riktige: nemlig å innføre alminnelig verneplikt for kvinner. Men de som kunne ha grepet muligheten, grep den ikke. I stedet valgte de å la følelser og tradisjon styre beslutningene og opprettholdt skillet mellom mannlige aktiviteter og kvinnelige sysler.

Forestillinger om hva tjeneste i Forsvaret går ut på er mange. De fleste har et bilde på netthinnen av en soldat i full kamputrustning – i et tøft stridmiljø – enten i utenlandstjeneste eller i hardt vinterklima i Nord-Norge. Men hvor mange norske offiserer eller soldater har denne type tjeneste til daglig? Neppes veldig mange. Det er også mange forestillinger om hva som karakteriserer en "ekte soldat". Mange påstår at en ekte soldat er uredd, rask i reaksjonsevnen, god til å skyte og fysisk sterk. Dette er sikkert riktig, men bildet må korrigeres litt: Folk med stridserfaring hevder at god intuisjon og magesfølelse er helt sentrale overlevelsesmekanismer. Det er også greit å ha evnen til å danne seg helhetsbilder og raskt kunne vurdere flere handlingsmønstre. Når det gjelder fysisk styrke, så viser det seg ofte at når det blir manko på søvn og mat, så er det muskelbuntene og treningsnarkomanene som stuper først.

Forsvaret er en moderne virksomhet der teknologi og kompetanse

går hånd i hånd. Tøffe gutter som bruker mesteparten av tiden i styrkerommet er selvfølgelig greit å ha i visse stillinger "i felten". Viktigere er det med gode ledere, dyktige flygere, flinke systemoperatører, taktiske ildledere og smarte jegere og etterretningssoldater.

Forsvaret trenger kvinnene mer enn kvinnene trenger Forsvaret. Forsvaret trenger den kompetanse som kvinner kan tilføre, både som enkeltindivider og som gruppe. Det vil alltid finnes noen kvinner som overgår en mann – til og med fysisk. Man må ikke ekskludere disse på bakgrunn av forenklete forestillinger om "mannlighet" og "kvinnelighet". Kvinner representerer også et mangfold som Forsvaret trenger, i form av litt andre tilnæringsmåter og tenkesett.

Samfunnet trenger et Forsvar som en garanti for samfunnssikkerheten – ikke som en klubb for de med spesielle interesser. En kjønnsnøytral verneplikt for begge kjønn garanterer at Forsvaret ikke blir det siste. Utviklingen de senere år går i motsatt retning. Soldatene er nok bedre nå enn tidligere til å føre strid – men de er færre, de er "spesielt interessert" – og de har et veldig begrenset bruksområde. De hjelper oss neppe når steinraset tar en hel bygd eller når oljetankeren på 20 000 tonn går i fjæresteinene. Da er de på feil sted, med feil utstyr og feil kompetanse.

Men heldigvis kan Sivilforsvaret – som eneste etat – pålegge tjenesteplikt for kvinner, og velge på øverste hylle blant kvinnelige ingeniører, lærere og andre godt kvalifiserte. Og de erfarer at kvinnene gjør avdelingene bedre i kraft av sin kompetanse. De påvirker mennene – som skjerper seg. Kvinnene på sin side erfarer at også skogbrann og redningsarbeid er tøft – både fysisk og psykisk – men at grunnleggende opplæring, et våkent hode, god organisering, og litt erfaring er mest avgjørende. Og ingen er opptatt av om det er en kvinne eller mann som er under hjelmen eller om noen kan bli seksuelt tiltrukket av hverandre.

I mellomtiden fortsetter politikerne å diskutere hvor en eller annen skole eller avdeling bør ligge, som om dette var det viktigste spørsmålet knyttet til Forsvarets fremtid. Og de som kaller seg feminister og som vanligvis er opptatt av rettferdighet og mangfold knyttet til kjønn, er overraskende tause eller trekker frem argumenter man vanligvis hører fra konservative kretser. Det de alle har til felles er at de ikke så muligheten: Muligheten til å etablere en bedre beredskapsorganisasjon, der kvinner og menn avtjener samfunnstjeneste – enten i form av militærtjeneste eller redningstjeneste. Det var dessverre forestillingene som ble avgjørende.

Anne-Margrete Bollmann visepresident i Norges Forsvarsforening